

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Posuzování pachatele při ukládání trestu

Podle trestního zákona je soud povinen při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlížet k určitým skutečnostem, které se týkají osobnosti pachatele trestného činu.

Podle trestního zákona je soud povinen při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlížet k určitým skutečnostem, které se týkají osobnosti pachatele trestného činu. Jde o výraz snahy o to, aby každému pachateli byl uložen ten nevhodnější trest, který by splnil účel, jež je od něj obecně očekáván.

Při ukládání trestu soud v prvé řadě přihlíží k možnostem nápravy pachatele, kdy se tedy snaží z jemu známých faktů a skutečností odhadnout vývoj pachatele pro futuro, a to zejména z hlediska možnosti páchaní další trestné činnosti. Soud přihlíží také samozřejmě a k poměru pachatele v době ukládání trestu. Těmi jsou především poměry týkající se jeho osoby, rodiny, práce apod.

Při ukládání trestu soud dále zohledňuje, zda jde o prvopachatele nebo recidivista. Ke skutečnosti, že pachatel byl již pro trestný čin odsouzen, přihlíží soud jako k přitěžující okolnosti. Trestní zákon však v této souvislosti opravňuje soud k tomu, aby podle povahy předchozího odsouzení nepokládal okolnost, že pachatel byl již pro trestný čin odsouzen za přitěžující, a to zejména s ohledem na význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobu pachatele, míru jeho zavinění, jeho pohnutku a dobu, která uplynula od posledního odsouzení a pokud jde o pachatele trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst. 1 trestního zákona také tím, že se tohoto činu znova dopustil proto, že se oddává zneužívání omamných nebo psychotropních látek a jedů.

Pokud jde o pachatele, který je zvlášť nebezpečným recidivistou, řídí se soud při ukládání trestu zvláštnimi pravidly. Za zvlášť nebezpečného recidivista se považuje ten pachatel, který znova spáchal zvlášť závažný úmyslný trestní čin, ač již byl pro takový nebo jiný zvlášť závažný úmyslný trestní čin potrestán, a to v případě, že je tato okolnost pro svou závažnost zejména vzhledem k délce doby, která uplynula od posledního odsouzení, podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost.

Při ukládání trestu zvlášť nebezpečnému recidivistovi se horní hranice trestní sazby odnětí svobody stanovená trestním zákonem zvyšuje o jednu třetinu a soud uloží trest v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody. Horní hranice trestní sazby však po takovémto zvýšení nesmí převyšovat patnáct let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let nesmí horní hranice převyšovat dvacet pět let.

Soud zohledňuje též všechny případné polehčující nebo přitěžující okolnosti. Osobnost pachatele soud hodnotí i pro účely jeho zařazení do některého ze čtyř typů věznic. Trestní zákon obsahuje doporučená pravidla pro zařazení pachatele do věznice v ustanovení § 39a odst.2. Soud však může zařadit pachatele do jiného typu věznice, než do kterého má být podle uvedeného ustanovení zařazen, má-li se zřetelem na závažnost trestného činu a na stupeň a povahu narušení pachatele za to, že bude jeho náprava v jiném typu věznice lépe zaručena. Je ovšem předepsáno, že do věznice se zvýšen ostrahou soud vždy zařadí pachatele, jemuž byl uložen výjimečný trest.

Další články:

- [Trestní odpovědnost provozovatelů anonymních sítí](#)
- [Oprávnění policejního orgánu k odemknutí mobilního telefonu nuceným přiložením prstu obviněného](#)
- [Adhezní řízení v praxi](#)
- [Novela trestního zákoníku](#)
- [Otevřel Ústavní soud zákonodárci dveře k uzákonění eutanazie v České republice?](#)
- [Velká reforma trestního práva, jak moc velká je?](#)
- [K odpovědnosti státu za majetkovou a nemajetkovou újmu způsobenou při výkonu veřejné moci. Vyslovování konstatacích porušení práva. Připomínka státního svátku 6. července](#)
- [Právní novinky v roce 2025, část čtvrtá – implementace nové definice domácího násilí](#)
- [Právní novinky v roce 2025, část třetí – změny v oblasti veřejných zakázek a v trestním právu](#)
- [K aplikaci zásady in dubio pro reo v rámci řízení o povolení obnovy trestního řízení](#)
- [Trestný čin poškození věřitele](#)